

Meslek Seçimi ve Mesleğe Yönelme

Doç. Dr. Norma RAZON(*)

Son günlerde, gazete ve dergilerde, yanlış meslek seçmiş olanların mutsuzluklarının konu edilişi (Akyıldız, 1983), orta ve lise birinci sınıflarında gözlenen başarısızlık oranının yüksek oluşu (Yörükoglu, 1983), nihayet iş kazalarının iki saatte bir ölümle, saat başı da sakatlanma ile sonuçlanması (Öğünç, 1983), iş ve meslek seçimi konusunu güncelleştirmiştir. Bu konunun güncelleşmesi, bireyi, psikolojik özellikleri doğrultusunda bir işe veya okula yönlendirmeyi amaçlayan **Mesleki Rehberlik hizmeti** ile **Mesleğe Yönelme çalışmalarına** önem verilmesi gerektiği gerçeğini gözler önüne sermiştir.

Mesleki Rehberlik veya Mesleğe Yönelme Ne Demektir?

«Mesleğe Yönelme, bireyi yetenek, ilgi ve istekleri doğrultusunda, ve gerçekler doğrultusunda bir iş veya meslek seçecek şekilde yönlendirmektir. Eğer söz konusu birey, ortaokul veya lise öğrencisi ise, onu, arzu ettiği mesleğe hazırlayacak eğitim-öğretim kurumuna yönelmek; ona, yetenek ve ilgilerini geliştirme olanaklarını tanıtmak ve yaratmak, bunlardan yararlanmasını sağlamaktır. Eğer birey, çalışma hayatına atılmaya hazırlanan bir genç ise, onu, beceri ve isteklerine uygun bir uğraşa yönlendirmek, bu alanda iş bulmasına yardımcı olmaktır.

İşte bireyin, psikolojik özelliklerine en uygun mesleği seçmesine yardım etmek, iş hayatına atılmasını kolaylaştırmak ve meslek seçimi sırasında karşılaşılabileceği güçlükleri azaltmak için yapılan tüm çalışmalar «**Mesleğe Yönelme**» veya «**Mesleki Rehberlik**» hizmetleri olarak adlandırılır. Bireyi tanımak, onun yetenek ve ilgilerini belirlemek, meslekleri tüm özellikleri ile tanımak, bu bilgilerin ışığı altında bireyi kendi özelliklerine uygun bir mesleğe yönlendirmek, onun verimli olabileceği meslekleri araştırmak ve bireye, bunlar arasında seçim yapma fırsatını vermek, mesleğe yönelme hizmetinin kapsamına girer. Bireyin yerinde seçim yapabilmesi için, kendisini ve meslekleri tanımasını sağlamak, **Mesleğe Yönelme** hizmetinin başlıca amacıdır.

Günümüzde gelişmiş toplumlarda binlerce insanın işinde başarılı olmadığı, yüzbinlerce insanın iş aradığı, seçim yapılacak iş ve mes-

(*) İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

lek sayısının da elli binin üstünde olduğu düşünülürse, meslek seçiminin ne kadar güç bir iş olduğu, mesleğe yöneltme hizmetine duyulan ihtiyacın da ne kadar büyük olduğu anlaşılabilir.

İlkel toplumlarda meslek seçimi, günümüzde olduğu kadar güç bir iş değildi, çünkü cinsiyet, mensup olunan aile, klan veya sosyal sınıf, bireyin mesleğini belirleyen faktörlerdi.

İlke: Toplumlar da Meslek Seçimi Nasıl Yapılırdı?

İlkelerde meslek seçiminin hangi esaslara dayanarak yapıldığını kesin olarak açıklamak güçse de, uzun yıllar cinsiyetin meslek seçimini etkilediği, erkeğin savaşı ve avcı, kadının toplayıcı olduğu bilinmektedir. Özellikle kadının verimlilik simgesi olarak ele alındığı topluluklarda, çocuk yetiştirme işinin yanı sıra bitki, ağaç ve hayvan yetiştirme işlerinin de kadına özgü görevler olduğu görülmektedir (Naville, 1945).

Araştırma bulgularına göre inanç, fal ve sihir, meslek seçiminde etkili faktörlerdi. Bazı ilkelerde yeni doğan çocuğun falına bakılarak, onun büyüünce ne olacağına karar verilirdi. Şöyle ki bebek bir hasırın üzerine yatırılır, etrafında da değişik iş ve mesleklere ait eşyalar yerleştirilirdi. Çocuk hangi eşyaya bakar, hangisine doğru uzanırsa, onun, o alanda meslek sahibi olacağına inanılır, ailece o meslekte çalışacak şekilde yetiştirilmesine karar verilirdi. Günümüzde, bazı yörelerimizde ««Diş Buğdayı»» şeklindeki benzer geleneklerin de gecerliliğini hâlâ sürdürdükleri söylenmektedir.

Bazı ilkel toplumlarda da, çocuğun geleceğini belirlemek için sihire başvurulur, sihir yoluyla çocuğun gelecekteki başarısını etkilemenin mümkün olduğuna inanılırdı. Aile, hangi meslekte çocuğunun başarılı olacağına inanıyorsa, çocuğunu o alana yönlendirirdi. Bunlarda yeni doğan bebeğin göbek kordonu düştükten sonra, çocuğun büyüünce balıkçı olması isteniyorsa, balık ağlarının içine atılır, gemici olması isteniyorsa, bir teknenin içine yerleştirilirdi. Bugün bile ülkemizde, bazı bölgelerde, düşen göbek kordonunu, çocuğun okumasını veya öğretmen olmasını isteyenlerin okul duvarına, dinine bağlı olmasını arzu edenlerin, cami duvarına, evine bağlı olmasını dileyen ailelerin de evin duvarına gizledikleri dilden dile dolaşmaktadır.

Eskilerde uzun yıllar yaygın olan bir gelenek de, belli bir mesleğin babadan oğula geçmesiydi. Bu geleneğe göre belli bir iş, belli bir aile tarafından yapılır, meslek sırrı aile dışına çıkmazdı. Burada kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı, aile mesleğine katkıda bulunurdu. Çocuk da üretim sürecine katıldığından, kendiliğinden mesleği öğrenmiş olur, gelecekte sürdüreceği meslek hayatına hazırlanmış sayılırdı. Bu nedenle de ayrıca meslek eğitime ihtiyaç duyulmazdı (Naville, 1945).

Meslek sıralarının badan oğua geçtiği devirlerde, her meslek sahibi işinde kullandığı ham maddeyi kendi hazırlar, kendi işlerdi. Oyle olunca meslek sahibi, maddeyi üretmek ve işlemek gibi birbirinden çok farklı olan iki işi bir arada yürütürdü. Günümüzde ise meslek sahibi belli bir işin, belli bir bölümünden anlayan ve yalnız onu yapan kişi haline gelmiştir. Böylece uzmanlaşma adını alan yepyeni bir olgu ortaya çıkmıştır. Uzmanlaşmanın ortaya çıkması ve teknolojinin ilerlemesiyle meslek sayısında büyük bir artış olmuştur.

İşte meslek sayısının her geçen gün artması, işe eleman alırken uzman olanlara öncelik tanınması, bireylerin belli meslekler için eğitilmelerini zorunlu kılmıştır. Kuzgun'un (1981) belirttiği gibi, belli bir mesleğe hazırlanma, uzun, zahmetli ve masraflı bir eğitimi gerektirmektedir. Bu uzun eğitim döneminin sonunda, bireyin hatalı bir seçim yaptığını fark etmesi, kararından dönerek başka bir mesleğe yönelmesi hiç de kolay değildir, hatta bazı hallerde olanaksızdır. Bu nedenle bireyin gelecekte atılacağı mesleği seçme konusunda son derece dikkatli davranması, birey-meslek uygunluğunu göz önünde tutması şarttır.

Çevremizde işinden memnun olmayan, sık sık iş değiştiren, çalışma koşullarından şikâyetçi olan, insan sayısının çok oluşu, meslek seçiminin her zaman birey-meslek uygunluğu göz önünde tutulmadan yapıldığını kanıtlamaktadır. Eğer meslek seçimi bilinçli bir şekilde yapılmış olsaydı, işinden şikâyet edenlerin sayısı da bugünkünden az olacaktı.

Günümüzde meslek seçiminin çoğunlukla bilinçli bir şekilde yapılmadığı, hatta gelişigüzel yapıldığı pek çok dış etmenin de bireyin bir mesleğe atılmasında etkili olduğu görülmektedir.

Bireyin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler Nelerdir?

Her insan, yaşamının belirli dönemlerinde geleceğe yönelik planlar, projeler yapar, hangi mesleklerin kendisine uygun olacağını düşünür. Bazı insanlar küçük yaştan itibaren ne olmak istediklerini, hangi alanda çalışmayı arzu ettiklerini belirtirler. Eğer yaşam koşulları diledikleri mesleği seçmelerine olanak sağlarsa, yetenekleri ile ilgileri de aynı doğrultuda ise, bunlar, arzu ettikleri mesleği seçerek hayata atılırlar, başarılı da olurlar. Ancak herkesin bu kadar şanslı olduğu söylenemez. İnsanların büyük çoğunluğu için meslek seçimi, çözümü güç bir sorundur. Çoğu zaman rastlantıların, aile veya çevre koşullarının, bu bireylerin meslek seçimini etkiledikleri görülür.

RASTLANTILAR :

İnsan yaşamının pekçok alanında olduğu gibi, meslek seçiminde de tesadüfün rolü büyüktür.

Araştırma bulgularına göre, gençlerin çoğu belli bir işi veya belli mesleğe götüren öğrenim biçimini seçme konusunda kararsızdır, kararlı olanlar ve ne istediklerini bilenler ise azınlıktadır (Uysal, 1970). Gençlerin çoğu ya kendi özelliklerinden emin olmadıkları ya meslekleri iyi tanımadıkları ya da her iki alanda yeterli bilgiye sahip olmadıkları için bir kararsızlık, bir şaşkınlık, bir bocalama devresi geçirirler. Bu devreyi atlatmadan, süratle karar vermek durumunda kalırlarsa, bazen kendilerine ilk önerilen işi kabul ederler. Böylece ani bir kararla kendilerini bir mesleğin içinde bulurlar. Burada genç, bilinçli bir karar verme fırsatına sahip olmadığından, **rastlantılar** onun meslek seçimini etkilemiş olur.

ÇEVRE :

Çevresel koşullar da bireyin meslek seçiminde etkili olmaktadır. Örneğin bireyin yaşadığı bölge, bu bölgede yaygın olan bir iş veya mesleğin bulunması, gencin yapacağı seçimi etkileyebilmektedir. Burada Zonguldak örneği alınabilir. Bireyin sağlık koşulları, beceri ve özellikleri ne olursa olsun, bu bölgede akla gelen ilk meslek, madenciliktir. Bir baba, maden ccağında kolayca iş bulunabileceğini düşünerek, çocuğuna bu mesleği önerirken; bir başka baba, bu işin güçlüklerini bildiğinden, onu bu işten uzaklaştırmaya çalışabilir. O halde aynı çevresel koşul, bir gencin meslek seçiminde çekici, bir diğesininde itici uzaklaştırıcı bir etken olabilir.

Yine çevrede, anne-babanın dışında, hayranlık duyulan bir yetişkinin, belli bir meslek dalında çalışması, bu yetişkinin model olarak alınması, çocuk veya gencin o mesleği seçmesine yol açabilir. Ya da aksine, çevredeki yetişkinlerden birinin, belli bir iş alanında başarısız olması veya o işten nefretle söz etmesi, bireyin o meslekten uzaklaşmasına neden olabilir.

BİREYSEL KOŞULLAR :

Yapılan araştırmalarda etkinlik oranı belirlenmemiş olmakla birlikte **istidat, yetenek, beceri**, gibi bireysel özelliklerle, kuvvetli, belirgin ve devamlı **ilgi ve isteklerin** meslek seçiminde rol oynadıkları bilinmektedir.

Yine **para ve mevki hırsı; kolay, zahmetsiz ve rahat bir iş arama, başarıya götüren en kısa yolu seçme, aileye karşı gelme** gibi bireysel faktörler de bireyin meslek seçiminde zaman zaman etkili olmaktadır.

AILE :

Çocuğun veya gencin meslek seçiminde ailenin pekçok etkisi olduğu söylenebilir.

a) **Allenin ekonomik olanakları ile kültürel düzeyinin** gencin meslek seçimini olumlu veya olumsuz yönde etkilediği bir gerçektir. Araştırma bulguları göstermiştir ki ekonomik ve kültürel düzeyi yüksek olan ailelerde gençler, yetenek ve ilgileri doğrultusunda meslek seçme şansına sahip olabilmektedirler. Ekonomik ve kültürel olanakları elverişsiz olan ailelerde, çocuk veya genç için genellikle kısa zamanda para getireceği veya mevki sağlayacağı düşünülen bir iş tercih edilmektedir. Özellikle, sınıf atlama çabası içinde olan ailelerde, çocuk para ve mevki getiren bir işe yönlentilmekte, o meslek için gereken özelliklerin çocukta bulunup bulunmadığı araştırılmamaktadır.

b) **Baba otoritesinin** egemen olduğu ailelerde ve baba mesleğini sürdürme çabası içinde olanlarda, gence, baba mesleğini devam ettirmesi veya babasına işinde yardımcı olması için baskı yapılır. Bu tür aileler, çocuklarının ne başarısını düşünür, ne de mutluluğunu ararlar. Önemli olan gencin, babasının yolunda ilerlemesidir. Bu ailelerde çocuk, küçük yaştan itibaren baba mesleğini seçecek şekilde koşullandırılır. Koşullandırma veya baskı yoluyla genç —ya isteyerek veya istemeyerek— baba mesleğine yönelir, ya da ailesine baş kaldırır, çocuk-aile ilişkileri bozulur, hatta kopar.

c) Bazı aileler kendi yaşamlarında gerçekleştirmedikleri arzularını, çocuklarının yaşamında gerçekleştirmek için uğraşırlar. Baba, gençliğinde giremediği bir iş alanında veya sahip olmadığı bir meslek dalında, çölgünü görmek için, ona baskı yapar. Anne, okuyup çalışmadığı için, kızının okumasını ve meslek sahibi olmasını ister ve onu sürekli zorlar. Burada da gencin ilgi ve yetenekleri göz önünde tutulmaz. Aile için önemli olan **anne veya babanın idealinin gerçekleşmesidir**.

d) Bazı aileler de, çok erkenden çocuklarına, bazı işlerin önemli ve itibarlı, bazılarının değersiz ve önemsiz olduğunu söylerler. Bu da çocuklarında, belli meslekler hakkında **ön yargıların** oluşmasına yol açar. Bu şekilde aile, dolaylı bir biçimde, gencin meslek seçimini etkilemiş olur. Oysa meslek seçiminde göz önünde tutulması gereken nokta, sadece mesleğin toplumsal saygınlığı değil, onun bireye uygunluk derecesidir.

e) Nihayet, bazı ailelerin meslek seçiminde, çocuklarını tamamen **başboş bıraktıkları** gözlenir. Çocuğu bağımsız bir karar almakta serbest bırakmakla aile, meslek konusunda çocuğunu yönlendirmekten kaçınır, sorumluluktan da kurtulmuş olduğunu zanneder.

f) Tabii olumsuz etkileri olan ailelerin yanı sıra meslek seçimi konusunda, çocuğuna yardımcı olmaya çalışan, çocuğunun yetenek, beceri ve ilgilerini göz önünde tutara kona yol gösteren, meslek seçimi konusunda onu uyaran, hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan aileler de vardır. Kendi arzu ve anlayışlarına ters düşse de, çocuklarının seçimini enaylayan ve ona destek olan aile de yok değildir. Sayıları çok yüksek olmamakla birlikte, bilgili ve bilinçli bir şekilde, çocuklarının meslek seçimini **olumlu** yönde etkileyen ailelerin varlığı inkâr edilemez.

Ancak pekçok iyi niyetli ve anlayışlı anne-baba, meslek seçimi konusunda, çocuklarına yardımcı olamamanın sıkıntısı içindedir. Çünkü meslek seçiminin kendiliğinden çözümlendiği veya belli kurallara, geleneklere uyularak yapıldığı devirler artık çok gerilerde kalmıştır.

Günümüzde «Mesleğe Yönelme» Hizmeti Neden İhtiyaç Haline Gelmiştir?

Sanayileşmiş ülkelerde olduğu gibi, sanayileşme yolundaki ülkelerde de, meslekler dünyası o kadar karmaşıklaşmıştır ki artık aileler meslekler konusunda çocuklarını uyarmakta güçlük çekmektedirler. Aytaç'ın belirttiği gibi, meslek sayısının her geçen gün artması, insan enerjisinin uzmanlaşma yönünden değerlendirilmesi, bir mesleğin önemini kaybetmesiyle, bir diğerinin değer kazanması, gençleri olduğu kadar, ailelerini de çıkmaza sürüklemektedir. Bu durum, günümüz toplumunda, mesleki rehberlik, mesleğe yönelme hizmetlerinin oluşumunu bir zorunluluk haline getirmektedir (Aytaç, 1964).

Meslekler Sözlüğünde bugün elli binin üzerinde iş ve meslek adının yer aldığı hatırlanırsa, bunların herbirini ayrı ayrı tanımanın neden kolay olmadığı anlaşılabilir. Her mesleğin alanını, özelliklerini, çalışma koşullarını, sağladığı olanakları ve ülkedeki geçerliliğini bilmek, her gencin ve her ailenin başaramayacağı kadar güç bir iştir. Bu işin başarılması ancak sistemli bir ekip çalışmasıyla mümkün olabilir.

Bu işin güçlüğünü kavramış bulunan gelişmiş toplumlarda, meslek seçimi konusunda, gence ve ailesine yardımcı olmak üzere yetiştirilmiş uzmanlar, bu uzmanların hizmet verebilmesi için açılmış kurumlar vardır. **Mesleğe Yönelme Merkezi** veya **Mesleki Rehberlik Bürosu**: adı ile tanınan bu kurumların bulunmadığı ülkelerde de, bu çalışmalar, okul içi rehberlik servislerinde özel olarak yetiştirilmiş eğitim uzmanları —**danışmanlar**— tarafından yerine getirilmektedir.

Mesleğe Yönelme uzmanları veya danışmanların görevi : Genç i tanıdıktan sonra onun yapısına, karakterine, yetenek ve ilgilerine en uygun olabilecek meslekleri araştırmak, bunlar arasından seçim yapmasına yardımcı olmaktır. Burada uzmandan beklenen, gencin yerine seçim yapması değil, seçim işinde gence rehberlik etmesi, bilinçli bir seçim yapması için onu uyarmasıdır. Bunun yanı sıra, ülkede hangi alanlarda eleman açığı bulunduğunu saptamak gence iş bulmak, onun iş çevresine girişini ve uyumunu kolaylaştırmak, iş hayatına atıldıktan sonra da onu izlemek, uzmanın görevlerindedir.

Birey-meslek ilişkisini düzenlemek, gençleri özelliklerine uygun mesleklere yöneltmek, her işe uygun elemanı yerleştirmek, bilgi ve deneyim isteyen bir iştir. Toplumda yerini bulmuş insan sayısının az, iş hayatından şikâyetçi olanların çok olması, mesleğe yönelme uzmanına düşen görevin güçlüğünün ve öneminin kanıtlarıdır.

Mesleğe Yönelme çalışmalarını en yoğun olduğu ülkeler arasında A. B. D., Belçika, Almanya, İsviçre, Fransa, İngiltere vs. yi sayabiliriz. Bu ülkelerin çoğunda mesleki rehberlik faaliyetlerinin I. Dünya Savaşı yıllarında önem kazandığı biinmektedir. Hatta rehberlik çalışmalarının, A. B. D. de, gençlere iş ve meslek bulma şeklinde, XIX. yüzyıl sonlarında başladığı, literatürde görölmektedir. (Kuzgun,1981., kantarcioğlu, 1975, Özoğlu, 1982).

Sözü geçen kaynaklarda göröldüğü gibi, ilk mesleki rehberlik çalışmaları 1895'de George MERRILL'in önderliğinde, Sam Franisco Mekanik Sanatlar Enstitüsü'nde, öğrencilere iş dünyasını tanıtmak ve cnların iş bulmalarına yardımcı olmak üzere başlatılmıştır.

Daha sonraları (1898 - 1907 lerde), Jesse DAVIS adlı bir eğitimci, Detroit Merkez okullarından birinde meslek danışmanlığı görevini üstlenmiştir.

1907'lerde Grand RAPIDS'in tüm okullarında rehberlik çalışmaları başlatılmış, hem öğrencilerin kişiliklerini geliştirmelerine yardım dım ederek, hem de meslekler konusunda onlara bilgi verecek bir program hazırlanarak uygulamaya geçilmiştir.

Nihayet 1908'de Frank PARSONS, ilk Meslek Bürosu'nu Boston'da açmıştır. Amacı, endüstri bölgelerinde iş arayan vasıfsız işçileri, kısa bir eğitimden geçirerek işe yerleştirmek olan bu büronun çalışmaları bugünkü mesleğe yönelme anlayışından farklı değildi.

Yine Fransa'da 1905'lerde Alfred BINET ile Dr. SIMON tarafından ilk zekâ ölçeğinin hazırlanmasından sonraki yıllarda Avrupa ve Amerika'da bireyi tanımada testlerin kullanılmasıyla mesleki rehberlik çalışmaları hızlanmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu alan-

daki çalışmalar yoğunlaşmıştır. Özellikle savaş yıllarında bireyleri yeteneklerine uygun olarak orduda görevlendirme ihtiyacı, insan-meslek ilişkilerinin incelenmesini zorunluluk haline getirmiştir.

Mesleğe yöneltme hizmetinin gelişmesini etkileyen diğer bir neden de, endüstri ve tekniğin ilerlemesiyle iş kazalarında görülen artıştır. Yetenekli ve becerikli kişinin, daha az iş kazası yapacağı görüldüğünden hareket edilerek, bireyi tanıma ve bireyi ileride çalışacağı iş alanı için yetiştirme çalışmaları hızlandırılmış, insanı tanımak için yeteneklerinin ve ilgilerinin saptanması, birey ile meslek arasında uygunluk aranması önem kazanmıştır.

İşte sözü geçen bütün bu nedenler, Mesleğe Yöneltme ve Mesleki Rehberlik olarak adlandırılan çalışmaların yaygınlaşmasına yol açmıştır. Son yıllarda çocuk ve gençleri tanımak, onları uygun okul ve mesleklere yönlendirmek için çalışan uzman ve personel sayısının Belçika ve Fransa'nın bazı yörelerinde 200 hatta 300'e ulaştığı göz önünde tutulursa, bu çalışmaların ne kadar süratle ilerlediği ve ne kadar ciddiyetle ele alındığı görülmüş olur.

Ülkemizde Mesleki Rehberlik Çalışmaları Yapılmakta mıdır?

Ülkemizde rehberlik çalışmalarına 1950'lerde başlandığı, o yıllarda yabancı uzmanların okullarımızda bu konuda çalışmalar yaptıkları, Türk eğitimcilerinin de yine bu alanda ihtisas yapmak üzere A. B. D.'ye gittikleri bilinmektedir (Tan, 1975). Ancak bizdeki çalışmaların daha çok eğitsel ve kişisel rehberlik şeklinde ve psikolojik danışma türünde olduğu görülmektedir. 1970 — 1971 öğretim yılından bu yana rehberlik ve psikolojik danışma hizmetinin planlı ve sistemli bir şekilde okullarımızda yer aldığı bilinmektedir. 1979 — 1980 yıllarında okullarımızdaki rehberlik servislerinin yüz elli kadar olduğu, burada çalışan uzman sayısının da beş yüze ulaştığı araştırma bulgularından anlaşılmaktadır (Oğuzkan, 1981).

Son yıllarda sayıları giderek artan okullarda rehberlik servisleri, problem çocuklara ve ailelerine yardımcı olmakta ise de, mesleki rehberlik konusundaki çalışmalar, kişisel çabalardan öteye gidebilmektedir. Bu alanda çalışacak uzman sayısının çok az olması, rehberlik servislerinin de henüz yeterli olmaması, gençlere, mesleğe yöneltme konusunda yardım edilememesine neden olmaktadır.

Sonuç :

O halde acilen yapılması gereken : Okullarımızda Mesleki Rehberlik veya Mesleğe Yöneltme çalışmalarının bir an önce başlatılması ve yaygınlaştırılmasıdır. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesi için, ihtiyacı karşılayacak nitelik ve nicelikte uzman yetiştirilmeli, rehber-

lik uzmanı kadroları arttırılmalı, bireyi tanımada kullanılacak araç-gereç ve teknikler geliştirilmeli, uzmanlar arasında gerçek bir işbirliği sağlanmalıdır.

Bu tür çalışmayı, tüm işletme ve kuruluşların desteklemesi yerinde olacaktır. Çünkü bu çalışma ile ihtiyaç duyulan elemanı, rastgele bir seçimle değil, işe en yatkın olanlar arasından seçerek işe alma clanağı doğacaktır. Uygun elemanın işe alınması da, bir yandan ekonomik alanda verim ve üretimi arttıracak, öte yandan iş kazalarının azalmasına yol açacaktır.

Yetenek ve ilgilerine uygun bir iş bulma şansına sahip olan birey de, daha mutlu daha başarılı olacak, sürekli iş değiştirme çabası içinde olmayacağından, her yıl binlerce insanın iş ve meslek dertirmesinden kaynaklanan maddi ve manevi kayıtların azalmasını sağlayacaktır.

Toplumu oluşturan bireylerin mutluluğu kadar, toplumun ekonomik kalkınmasını sağlamak açısından büyük önem taşıyan **Mesleğe Yönelme ve Mesleki Rehberlik** çalışmalarının, ülkemizde en kısa zamanda benimsenerek, tüm okullarımızda yer alması en büyük dileğimizdir.

K A Y N A K L A R

AYTAÇ, K., «Endüstriyel Toplum Düzeninde Meslek Seçiminin Psiko-pedagojik Temelleri» Araştırma I (1963 den ayrı basım), Felsefe Araştırmaları Enstitüsü D. T. C. Fakültesi, Ankara, 1964.,

KANTARCIOĞLU, S., «Rehberlik» Daily News. Web Ofset Tesisleri Ankara, 1975.

KUZGUN, Y., «Rehberlik» A. Ü. Eğitim Fakültesi E. F. A. M. Yayını Ankara, 1981.,

NAVILLE, P., «Theorie De L'Orientation Professionnelle» Galliard, Paris, 1945.

OĞZUKAN, T., «Türkiye'de Ortaöğretim ve Sorunları» Hisar Eğitim Vakfı Yayınları No : 1, Altın Matbaacılık, İstanbul, 1981.

ÖZOĞLU, S. Ç. «Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma», Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınları No : 3 İzmir, 1982.

RAZON, N., «Meslek Seçiminde Gençlere Nasıl Yardım Edebiliriz? Aile ve Çocuk Dergisi II, Grafik Sanatlar Matbaası, İstanbul 1982, s. 78-87.

TAN, H., «Rehberliğin Esasları» Ayyıldız Matbaası, Ankara 1975. (Dördüncü baskı).

UYSAL, Ş., «Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimleri» Yeni Desen Matbaası Ankara, 1970.